Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000233614

Datum
19 mei 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
CZW

Bijlage(n)
3

Aan Staatssecretaris BZK
Van DGDOO

nota

Inhoudelijke reactie ACOI-advies inzake generieke Woo-voorziening

Aanleiding

Op 31 maart 2026 heeft het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) een advies uitgebracht over de generieke Woo-voorziening (GWV). Over dit advies heeft u eerder een informerende nota ontvangen en concept-Kamerbrief met een inhoudelijke beleidsreactie ontvangen. Deze is tijdens het PO van 7 mei kort met u besproken.

De concept-Kamerbrief is vervolgens in diverse (interbestuurlijke) gremia besproken. Dit heeft geleid tot een nieuwe versie van de Kamerbrief die op 26 mei in het Bestuurlijk Overleg Digitalisering (BOD) wordt besproken (op verzoek van de koepels).

In verband met de uiterste termijn voor nazending aan het BOD op 21 mei, ontvangen wij graag uw reactie zo snel mogelijk. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de eerdere versie van de brief zijn geel gemarkeerd.

Geadviseerd besluit

U wordt verzocht:

- in te stemmen met de voorgestelde inhoudelijke reactie op het ACOI-advies:
  - Er wordt in lijn met het ACOI-advies ingezet op de versnelling van actieve openbaarmaking. Het streven voor inwerkingtreding van artikel 3.3 is in de tweede helft van 2027, in overleg met de verschillende stakeholders (Rijk en medeoverheden).
  - De verplichting uit de wet (3.3b Woo) om informatie vindbaar te maken op een centrale infrastructuur wordt vooralsnog losgelaten. In lijn met de eerdere ontwikkeling blijft publicatie bij de bron het uitgangspunt, maar wordt de verplichting om het centraal vindbaar te maken opgeschort naar een later moment.
  - Daarnaast wordt de reeds beschikbare centrale voorziening gecontinueerd en doorontwikkeld. Continuering van deze centrale voorziening is nodig voor het voortzetten van essentiële bedrijfsprocessen, waaronder het openbaar maken van Kamerstukken, en het vindbaar houden van reeds openbaar gemaakte informatie. De

aangekondigde onderzoeken worden gebruikt om de (door)ontwikkeling van de generieke Woo-voorziening te verbeteren.
    - Bestuursorganen kunnen al eerder vrijwillig gebruik maken van de centrale voorziening, bijvoorbeeld wanneer zij (nog) niet over een eigen platform beschikken. Wanneer de digitale infrastructuur gereed is voor grootschalige aansluiting, "treedt" artikel 3.3b alsnog in werking. Daarmee blijft het eindbeeld van centrale vindbaarheid van overheidsinformatie overeind.
- Naar aanleiding van bespreking in diverse gremia is ten opzichte van de eerdere conceptversie van de brief een aantal zaken verduidelijkt. Het gaat daarbij onder andere om verheldering over publicatie bij de bron, waarbij duidelijker is opgenomen dat dit altijd het uitgangspunt is geweest bij de opzet van de GWV. Daarnaast is duidelijker opgenomen dat zoveel mogelijk wordt aangesloten op bestaande standaarden (waaronder standaarden van Forum Standaardisatie) en wat de beoogde planning is (inwerkingtreding in de tweede helft van 2027).
- Mogelijk kunnen er nog wijzigingen volgen uit het **BOD op 26 mei**. Verzending kan pas plaatsvinden **na dat overleg.**

Kern

- Op grond van artikel 3.3 Wet open overheid (Woo) moeten bestuursorganen 17 informatiecategorieën verplicht actief openbaar maken. Aan het einde van het wetstraject is daar artikel 3.3b aan toegevoegd dat voorschrijft dat bestuursorganen deze documenten openbaar moeten maken op een door BZK in stand gehouden digitale infrastructuur: de generieke Woo-voorziening.
- In februari van dit jaar heeft de vorige minister van BZK de Kamer geïnformeerd over een nieuwe vertraging in de ontwikkeling van de generieke Woo-voorziening.[1] In deze brief is o.a. een onderzoek aangekondigd, naar zowel de techniek van als de sturing op de GWV. Dit zorgt voor onvrede bij de bestuursorganen, omdat de energie en het draagvlak afneemt. Dit bleek onder andere uit een brief van de VNG aan haar achterban, waarin ze opriep door te gaan met actieve openbaarmaking, ook nu de voorziening vertraging op heeft gelopen.[2]
- Naar aanleiding van deze vertraging heeft het ACOI een advies uitgebracht. De kern van dit advies is om te stoppen met de ontwikkeling van een centraal zoekportaal en definitief te kiezen voor een decentraal model, waarbij bestuursorganen hun informatie uitsluitend publiceren bij de bron (een eigen website) en niet centraal vindbaar maken.
- In tegenstelling tot het ACOI-advies adviseren wij u om de centrale voorziening niet volledig los te laten. Dit sluit ook aan bij uw wens, zoals besproken in het overleg van 7 mei, om uiteindelijk toe te werken naar één centrale vindplek.
  Daarbij spelen een aantal overwegingen:
  1. De generieke Woo-voorziening is op dit moment al in gebruik en ondersteunt ook bij essentiële bedrijfsprocessen, zoals het openbaar maken van Kamerstukken.

[1] *Kamerstukken II* 2025/26, 32802 nr. 138.
[2] Verdere inwerkingtreding Woo opnieuw uitgesteld | VNG en Verdere invoering Woo opnieuw uitgesteld | IPO

2. Ten tweede vervult open.overheid.nl momenteel voor de Rijksoverheid al de "bibliotheek"-functie van documenten. Dit betekent dat alle actief openbaar gemaakte documenten van de Rijksoverheid via deze website vindbaar worden gemaakt; bijvoorbeeld Rijksoverheid.nl verwijst vervolgens naar deze documenten. Dit centrale loket is daarmee belangrijk voor een herkenbare en toegankelijke Rijksoverheid.
3. Tot slot beschikken ook andere bestuursorganen (nog) niet allemaal over een geschikt eigen publicatieplatform. Door de GWV voorlopig als vrijwillig platform beschikbaar te blijven stellen, hoeven deze – met name kleinere – organisaties niet te investeren in eigen platformen en worden eventuele financiële claims mogelijk voorkomen.

- Het streven is om de verplichting in de tweede helft van 2027 verder in werking te laten treden. Bestuursorganen publiceren de documenten dan bijvoorbeeld op hun eigen website, maar zijn (nog) niet verplicht om deze vindbaar te maken op de generieke Woo-voorziening.
- Wanneer de digitale infrastructuur gereed is voor grootschalige aansluiting, treedt artikel 3.3b alsnog in werking. Daarmee blijft het eindbeeld van centrale vindbaarheid van overheidsinformatie overeind. Dit biedt daarnaast ieder bestuursorgaan de tijd om publicatie en aansluiting in te richten.
- De verschillende besprekingen van de brief in de gremia hebben geleid tot verduidelijkingen in de reactie, waaronder het feit dat publicatie bij de bron al het uitgangspunt was, een nadere toelichting op de te hanteren standaarden en het tijdpad van inwerkingtreding (zie gele markeringen in de brief).

Toelichting

Wat is de generieke Woo-voorziening?

De generieke Woo-voorziening is een voorziening die ervoor zorgt dat overheidsinformatie beter centraal vindbaar wordt voor inwoners, bedrijven, journalisten en onderzoekers. Het uitgangspunt is dat overheidsinformatie bij de bron wordt gepubliceerd en via een van de aanlevermethoden van de voorziening centraal vindbaar wordt gemaakt via de website **open.overheid.nl**. De website en de aanlevermethoden vormen samen de generieke Woo-voorziening.

Daarnaast fungeert de generieke Woo-voorziening als monitor voor actieve openbaarmaking. Hiermee wordt inzichtelijk welke overheidsorganisaties welke informatie actief openbaar maken. Ook vormt de voorziening een centrale bron waar andere initiatieven en toepassingen gebruik van kunnen maken.

De generieke Woo-voorziening dient op dit moment al als digitale bibliotheek van openbaar gemaakte stukken van de Rijksoverheid, onder andere doordat alle Kamerstukken via de voorziening vindbaar worden gemaakt. Momenteel zijn ruim 675.000 documenten vindbaar gemaakt via de generieke Woo-voorziening.

- Eerder is gewerkt aan het Platform Open OverheidsInformatie (PLOOI). Bij dit platform was centrale publicatie het uitgangspunt. In 2022 heeft het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT) geadviseerd om de ontwikkeling van

PLOOI stop te zetten en te minimaliseren door o.a. het uitgangspunt 'publiceren bij de bron' te hanteren. Dit platform, open.overheid.nl, is uitgebreid tot de huidige generieke Woo-voorziening. Vervolgens werd duidelijk dat deze eenvoudige oplossing onvoldoende robuust was voor grootschalig aansluiting en gebruik. Daarom is ervoor gekozen om deze variant o.a. uit te breiden met andere aanlevermethoden. Dit heeft geleid tot een bestuurlijk en technisch complexer traject. De ontwikkeling van deze voorziening heeft meermaals vertraging opgelopen.

- Op dit moment is het uitgangspunt al dat documenten lokaal (bij de bron) worden gepubliceerd. Als gevolg van artikel 3.3b van de Woo moeten deze documenten vervolgens daarnaast verplicht centraal vindbaar worden gemaakt op de generieke Woo-voorziening. Deze koppeling maakt dat de ontwikkeling van de generieke Woo-voorziening randvoorwaardelijk is geworden voor de inwerkingtreding van de volgende tranches en daarmee de voortgang van de actieve openbaarmaking door bestuursorganen.
- De ontwikkeling van de centrale infrastructuur is een technisch én bestuurlijk complex traject geworden. Als gevolg van de vertragingen en de complexe omstandigheden bevindt de actieve openbaarmaking van de verplichte informatiecategorieën zich op dit moment in een impasse.
- Het draagvlak voor de actieve openbaarmaking neemt bij bestuursorganen af naarmate de inwerkingtreding van de tranches langer op zich laat wachten. Als aan de huidige insteek en eisen wordt vastgehouden, dan is op dit moment de verwachting dat de volgende tranche pas in 2029 in werking kan treden. Om die reden wordt het advies van het ACOI grotendeels opgevolgd.

Politieke context
Het commissiedebat Woo vindt plaats op 11 juni. Het is van belang dat de reactie op het advies van het ACOI eind mei naar de Kamer wordt gestuurd, zodat de Kamer deze kan betrekken bij het commissiedebat.

Financiële/juridische overwegingen

- Rijksorganisaties en medeoverheden zijn financieel gecompenseerd voor de implementatie en uitvoering van de Wet open overheid (Woo). Deze financiële compensatie bestond uit zowel incidentele als structurele middelen voor onder andere de actieve openbaarmaking van de zeventien informatiecategorieën, het inrichten van een publicatieplatform en aansluiting op de GWV. [3]
- Op dit moment beschikken veel bestuursorganen al over een eigen platform of website. Het uitgangspunt was immers al publicatie bij de bron. Door de nieuwe inrichting vervalt enkel tijdelijk de verplichting om deze documenten (ook) vindbaar te maken op de generieke voorziening. Naar verwachting zal de gekozen oplossingsrichting dan ook geen of beperkte financiële consequenties hebben voor bestuursorganen. Bestuursorganen zonder eigen website kunnen daarnaast altijd nog vrijwillig gebruik maken van de GWV.
- Met de medeoverheden is eerder bestuurlijk afgesproken om gezamenlijk een monitor te ontwikkelen waarmee de daadwerkelijke kosten voor de

[3] In totaal ging het incidenteel om € 60 mln. voor het Rijk en € 140 mln. voor de medeoverheden en structureel om € 48 mln. voor het Rijk en € 51 mln. voor de medeoverheden.

actieve openbaarmaking in kaart worden gebracht. Dit is ook richting de Tweede Kamer gecommuniceerd. Op basis van deze monitor kan onderzocht worden of de reeds verstrekte compensatie voldoende is (geweest) om de werkelijke kosten te dekken, of dat er aanleiding is voor bijstelling van deze compensatie.
- Tot slot hebben de koepels van de medeoverheden in de periode 2022-2026 een subsidie ontvangen om implementatieondersteuning te bieden. Gelet op het feit dat de medeoverheden ook de komende jaren nog bezig zullen zijn met de implementatie van de verplichte actieve openbaarmaking, is het voornemen om deze subsidie voor een bepaalde periode (twee of drie jaar) te verlengen (circa € 1 mln. per jaar).

Juridische component
- Het ACOI stelt dat een decentraal model met publicatie bij de bron zonder centrale vindbaarheid op een voorziening, in combinatie met standaarden, juridisch houdbaar is in relatie tot art. 3.3b Woo. De argumentatie hiervoor wordt met name gevonden in het standpunt dat de MvT onduidelijk is en dat het bij 'in stand houden' gaat om een zorgplicht, waaraan voldaan kan worden door standaarden.
- Het advies om een volledig gedecentraliseerd model te kiezen waarbij uitsluitend standaarden worden verplicht gesteld en er geen centrale infrastructuur wordt gebouwd, is volgens CZW juridisch niet houdbaar onder artikel 3.3b Woo. Dit geldt ook voor een decentrale opzet met vrijwillige deelname aan een centrale infrastructuur. De bepaling uit de Woo is gericht op een centrale zoeklocatie, zodat informatie gemakkelijk en op één plek te vinden is. Standaarden zijn hieraan complementair, geen alternatief.
- Met de voorgestelde aanpak wordt tijdelijk geen uitvoering gegeven aan artikel 3.3b Woo. Komend jaar vindt de wetsevaluatie van de Woo plaats waarin ook artikel 3.3b wordt meegenomen. De uitkomsten van de wetsevaluatie van de Woo zullen mede worden benut om te bezien op welke wijze en onder welke voorwaarden verdere aansluiting op de generieke Woo-voorziening vorm krijgt.

Communicatie
De vorige versie van de concept Kamerbrief is gelekt en in handen gekomen van journalistiek platform *Follow the Money.* Zij hebben over de beoogde aanpak een artikel (15 mei 2026) geschreven en experts om hun mening gevraagd.[4] De reactie van de experts was positief over de voorgestelde lijn vanuit BZK.

[4] Overheidsinformatie mogelijk toch niet verplicht op één centraal platform - Follow the Money - Platform voor onderzoeksjournalistiek